

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se isvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 13. septembra. „Pol. Corr.“ poroča: Združena ruska in rumunska vojska je z naskokom vzela Grivico, najmočnejšo pozicijo Osman paše pri Plevni.

Cetinje 12. septembra. Črnogorska vojska pod Pejovićem in Sočico je včeraj v Jezerih sijajno zmagala Hafiz-pašo, ki je hotel iti Nikšiću na pomoč. En del turške vojske s tremi kanoni je bil obkoljen. Turkov je 600 mrtvih in 100 ujetih.

Belgrad 12. septembra. Jutri zapusti srbski polnomočnik pri porti, Hristić, Carigrad. Potem izide pred 24. t. m. knežev manifest, ki bode zopetno vojno s Turki naznanil.

Šumla 11. sept. (N. W. T.) Ofenzivna premikanja Mehemet-Alijeve vojske so za zdaj ustavila se. . . Osman paša je od strašno presilnih moči od petka obkoljen; iz Plevne nij sicer nič poročil. Zavoljo tega vlada tukaj velika skrb.

Vojska.

Rusi in Rumuni so vzeli z bajonetom najmočnejšo turško šanco pred Plevno, reduto Grivico, o katerej je dopisnik „Daily News“ uže pred nekaj dnevi rekel, da je ključ k Plevni.

Zdaj bode tudi Plevna morala vsak čas pasti Rusom v roke.

Najnovejša poročila iz ruskega ostroga pred Plevno gredo samo do sobote, in še ta

prihajajo samo od tamošnjega dopisnika „Daily News.“ Iz njegovega o 5. uri zvečer z bojišča poslanega dopisa posnemamo sledeče: Pač je bila reduta pri Grivici po včerajšnjem ognji jako poškodovana, a ker so jo Turki po noči popravili, bila je drug dan popolnem cela. Rusi so sicer noč tudi dobro porabili, pomaknili so svoje šance precej naprej, naredili jako blizu baterijo oblegovalnih topov nad Grivico, v strelnej daljini strašne redute. Ko se je dan zaznal, začela je ta baterija, podpirana od težkih topov, streljanje proti reduti. Turški topovi daleč nesočim oblegovalnim topovom nijso mogli odgovarjati. Včasi so turške baterije popolnem utihnile, da se je uže mislilo, da so zapuščene. A popravljali so jih samo, potlej pa dalje pokali. Grivica reduta je vsakako ključ pozicije; ako je Rusi ne nastreljavajo z vso močjo, traje obleganje lahko še teden dni. O naskoku zdaj še nij misliti. Krog ruskih topov pa je okolo turških pozicij vedno ožji, vendar pa ne bodo topovi odločili, nego napadajoča pehota.

Mej Ruščukom in Gjurjevem, kakor tudi mej Vidinom in Kalafatom so vedno hude kanonade.

Iz Belgrada se poroča, da sta poveljnika Horvatović in Lešanin uže odšla v Negotin in Aleksinac. Poroča se, da so iz Niša turške vojne čete začele se proti srbskej meji pomikati. Pravjo, da bodo Srbi 20. t. m. vojno začeli. Turki iz okolice Trebinja in Bileka se izseljujejo, boječi se pred Črnogorci in vstaši.

Pri osvojenji Lovče so Rusi priplenili dve zastavi sovražnikov in mnogo orožja,

patron in streliva. Pokopali so 2200 ubitih Turkov, razen tega je pa ruska konjica še veliko bežetih Turkov posekala.

Iz Ostroga v Črnejgori se 10. t. m. poroča angleškim „Times“, da je turška posadka v Nikšiću zaradi tega morala udati se, ker nij imela več smodnika ali streliva za kanone. Imela je še za triurno brambo streliva za puške, in ono strelivo, kar ga je zadnje dni za kanone rabila, bilo je stlačeno iz starih patron za puške in pistole.

Dopisnik angleških „Times“ popisuje natančno boj pri Lovči: „Prehodivši mesto Lovčo, pravi, prišel sem na pokopališče. Cesta in bližnja polja so bila gosto pokrita z mrličmi. Ranjence pa so jako urno nosili v vojne bolnice. Ko stopim na holmec, od koder so Rusi navalili na reduto, sem se čudil, da sem našel tako malo mrličev. Bili so vsi v vrat ali v glavo ustreljeni, znamenje, da so Turki previsoko streljali. V reduti sem našel zopet razstresene mrtve Turke in Ruse. Na zapadnjem konci osupnil me je strašan prizor. Prostor kacic 50 črevljev dolg in 20 črevljev širok, bil je kakih 5 črevljev visoko pokrit s turškimi mrličmi in ranjenci. Živi in mrtvi ležali so drug poleg drugega na gosto in kar kadilo se je iz njih zaradi iztekajoče krvi. Ta kopica Turkov je bila obrobjena z mrtvimi Rusi — znamenje, da je bil tukaj ljut boj. Ruski vojaki so stali na tej grmadi človeških trupel, izbiraje žive iz mrtvih. Mrličje so metali na stran, ranjence pa so nosili na kraj, kjer so nekoliko udobnejše, na nasipe naslonjeni, mogli ležati. Kake pol ure sem gledal ljudi, a kopica se nij hotela mnogo zmanj-

Listek.

Sužnost pri starih Grkih.

(Dalje.)

Tako se je po Grškem nabiralo toliko sužnjev, da so v 4. stoletju pr. K. gotovo veliko večjo polovico prebivalcev znašali sužnji in robi. V Atiki sami, kjer je bilo tedaj kakih 500.000 prebivalcev, šteje Böckh 365.000 sužnjev, kar si prav lahko razložimo, če pomislimo, da so imele Atene same blizu 10.000 hiš in da so imeli bogati Atenčani mnogo fabrik in rudnikov, kjer so mnogo delavcev potrebovali. O nekaterih državah se nam poročajo take številke, da se nam skoro neverjetne zde, na primer, da je bilo v Korintu 460.000, in na majhenem Aiginskem otoku 470.000 sužnjev. Le deželici Fokis in Lokris ste bili dolgo brez sužnjev in svobodni prebivalci so sami vse delo opravljali; vzrok je bila gotovo ubožnost; kajti, ko so Fokijani, oplenivši delfsko svetišče, bili obogateli, so začeli tudi oni sužnje kupovati.

V Atenah je bil navadno o mlaji na do ločenem mestu suženjski somenj. Sužnji so ali slečeni ali le malo oblečeni čakali kupca in prodajalec je hvalil njih dobre lastnosti, toda njihovih napak in pogrškov nij smel zatajevati, sicer si je lahko nakopal tožbo. Cene sužnjev so bile po njih starosti in porabljenosti zelo različne. Cene sužnjev so bile po njih starosti in porabljenosti zelo različne. Najcenejši so se dobivali n. pr. po eni mini (35 gld.); to so bili največ mlinarji, ki so po hišah z žrnvami ali ročnimi mlini žito mleli, rudokopi so se dobivali po 1½ mini, taki, ki so znali kako rokodelstvo ali umetnijo po 2—6 min in več, pedagogom je zamogla cena doseči 10 min, za sužnje, ki so se dali za oskrbnike, voditelje pri delu, in za stavitelje rabiti, so se veliko večje svote dajale; hetere, citralke navadne vrste so bile po 20—30 min, 700—1000 jih je bilo na prodaj, pa kakor si je lahko misliti, so tudi pri teh bitjih cene mogle biti še veliko više.

Ti sužnji, ki so se za silo naučili grščine, so se rabili za različne namene; manjšo šte-

vilo jih je bilo po hišah, velika večina je bila po fabrikah, rudnikih in poljih. Najubožnejši ljudje so si sami stregli; pa kdor je le količkaj premogel, kupil si je vsaj enega sužnja. Za Atenčana, sredno premožnega, je bilo sedem sužnjev malo število.

Če je gospodski Atenčan šel z doma, spremljal ga je navadno vsaj po eden suženj, če je pa kam dalje se napotil, pa več sužnjev. Za Atenčanke pa je bilo znamenje ubožnosti, ali velike ponižnosti in zmernosti, če se je dala le od ene sužnice spremljati, kadar se je na ulicah kazala; še spremstvo štirih sužnic nij bilo nič posebnega. Zlasti v poznejših časih se je število hišnih sužnjev povečevalo, ko je sploh potratnost začela rasti. Rabili so se sužnji za različna hišna opravila. Učenih sužnjev, kakor v Rimu, pa po grških hišah nijso imeli. Sužnje izven hiše pa so si gospodarji na dvojni način v korist obračali. Mnogi so namreč smeli na svoj račun delati, ter so se z zaslužkom morali živeti in še tudi gospodarju določen del oddajati; taki sužnji so bili gospodarju kapital, ki mu je obrestil nosil. Pri

šati. Ne da se misliti ta klopčič človeških trupel, drugače, ako se je videlo to krvavečo hekatombo. Pri mnogih, katere so, češ da so mrtvi, vrgli na stran, videlo se je tekar pozneje, da še dihaajo; večina njih pa ne bode dolgo dihala. Rusi pri Lovči niso imeli velikih izgub, le kakih 1000 mrtvih in ranjenih. To se imajo zahvaliti razumnemu vodji generalu Skobelevevu.

V južnej Bulgariji Turki obešajo še vedno nadalje Bulgare in ako se turška vlada ne napije še kmalu slovanske krvi, bode bulgarski narod južno od Balkana strašno redek postal. Privatno pismo iz Adrianopolja, datirano od 1. septembra, poroča: „Denes so obesili tri in trideset Bulgarov, in tako se godi vsak dan. Vlada izbira zdaj najbogatejše in najbolj čislane ljudi in jemlje njih premoženje. Osemdeset najimenitnejših prebivalcev Karlove se je tukaj obesilo, in sicer so bili to oni, ki niso hoteli bežati, ker so vedeli, da so nedolžni.“ — Stara „Presse“ omenja k temu: O tem nesramnem gospodarstvu turkoljubni listi nič ne strmé, nego prinašajo slike turških ranjencev. . . .

Cesar je z nami!

Nj. Vel. cesar je bil te dni dalje časa pri velicah vojaških vajah v Košicah, glavnem mestu zgornje Ogerske. Pri teh manevrih, ki so izpali na čast naše armade, bilo je, kakor je to navada, navzočnih tudi nekaj oficirjev poslancev tujih držav, višji generali in dva nadvojvoda, mej temi vojskovodja Albreht. To priliko tedaj je cesar porabil, da je pred svetom povedal, s kom on drži v tej velikej vojski. Napol je namreč ruskemu carju, in sicer ne le kot svojem prijatelju, ampak tudi kot svojemu zavezniku. Bolj jasno se ne more govoriti, in slučaj, da je ta beseda govorjena po končanih vajah avstrijske vojske, ter baš zdaj, ko ruski car stoji v sredi osodepolne bitke pred Plevno, predno je še določeno, — to celej napitnici še večjo važnost daje.

Saj so bili magjarski časopisi, mej prvimi „Pester Lloyd“, organ ministra Tisze, tako nesramni, da so navzočnost cesarjevo v Košicah pri vojski na Ogerskem porabljali v hujskanje zoper Rusijo. Breztaktno je „P. L.“ svoj

članek obračal naravnost na Nj. vel. in pripovedoval, kako je bila pred 20 leti, ko je tudi cesar tu potoval, Ogerska nezadovoljna; dalje „P. L.“ naglašja, kako ima krona največ od Ogerske veljave, in take baharije. — Drugi listi magjarski in ustavoverni pa uže dve leti dan na dan hujskajo na Rusijo, na carja, na Slavjane. Magjari terjajo, naj se naša avstrijska vojska vzdigne zoper Rusa in za divjaka Turka, oni terjajo od nas avstrijskih Slovanov, da bi zoper lastno kri divjali, da bi si sami grob izkopali.

Da! Magjarska nesramnost je še dalje šla. Glavno glasilo bivše deakovske stranke magjarske „Pesti Naplo“ piše: „Kdor je prijatelj kraljev, ta je sovražnik magjarske države, in sovražnik magjarskega naroda ne more biti prijatelj in zaveznik kraljev.“ Dalje pravi Magjar v istem članku: „Rusija je Turčijo prijela, Rusija žuga magjarski državi, Rus je naš sovražnik, Turek je naš dober prijatelj, ruske zmage so naša pobitja, turški junaki za nas bitve bijejo.“ Kako se to veže z zgornjim, to je jasno.

In na vse to svoje magjarsko tuljenje, na vse hujskanje zoper Ruse, na ves svoj smešni strah pred Rusom — so zdaj slišali Magjari cesarjev in kraljev odgovor: „na zdravje mojemu prijatelju in zavezniku ruskemu carju.“

To kaže, da je z magjarskim vplivom uže popolnem pri kraji. In hvala Bogu, da je. Zdaj bode kmalu bolje moglo biti za vse narode v Avstriji.

Zdaj po jasnih besedah cesarjevih, izgovorjenih v tako kritičnem in veleteškem času, smo popolnem rešeni strahu, da bi mogoče bilo, da pri nas vendar premaga še turkofilna in protiruska politika.

To moremo Slovanje z velikim zadovoljstvom na znanje vzeti in sklepati, da izpremembe v vnanjem in notranjem za nas na bolje ne morejo več dolgo čakati se dati.

Gambetta obsojen.

Gambetta, oni mož, ki je ob času največje stiske zaupal se balonu in je visoko nad pruskimi bajoneti po zraku preplaval iz obkoljenega Pariza v Tours, od tam, kakor iz tal sklical tri nove velike francoske vojske

in rešil z njimi vsaj čast imena francoskega, hrabrosti in domoljubnosti francoske, — obsojen je bil kot prvak republikanske stranke vtorek na tri mesece ječe in 2000 frankov globe, češ, da je v svojem govoru v Lille razžalil predsednika republike Mac-Mahona in njegove ministre. Sodišče ga je kontumaciralo, ker nij bil sam prišel zaradi zboljšanja svojega zagovornika. Vlada najbrž nij pustila, da bi se bilo sojenje odlagalo, ker zdanjej francoskej vladi je bilo ležeče na tem, da je Gambetta obsojen brž, predno se volitve še bolj približajo.

Francoske republikance to hudo zadeva. Njih prvi glavar Thiers je umrl. Druga glava, Gambetta, je v ječo obsojen zaradi besede, katero velika večina francoske inteligencije, kot resnico ponavlja.

Francoska vlada Mac-Mahonova se mora te obsodbe pred vsem svetom sramovati. — Vsak omikanec ve, da so francoski reakcionarji Gambetto samo za to v ječo spravili, da bi ga od agitacije odvrgli in republikance prestrašili. To je grd in nepošten volilen maneuver, to je krivica, ki se mora maščevati, tiranstvo stranke, težje prenosljivo, nego tiranstvo posameznika!

Ali bode francoska reakcionarna vlada s tem korakom izpridenega napoleonovskega sodišča pariškega res dosegla, kar hoče, namreč propad republikanske stranke pri volitvah, to se bode še le videlo. Denes ne more nihče prorokovati. Vse je od tega odvisno, ali je francoski narod dovolj trden in stalen v svojem prepričanju za republiko, ali pa se bode dal ustrahovati.

Gambetta izgubi aktivno in pasivno volilno pravico vsled te obsodbe. Vendar ima parlament pravico, poslanstvu potrditi mu in nasledke kazni uničiti. Voljen bode gotovo, še na več krajih. Če bodo imeli republikanci večino, poklicali ga bodo iz ječe in imel bode potem v zbornici nedotekljivo pravico, še vse drugače resnico povedati tlačiteljem republike in pravico, nego jo je povedal v Lille.

Politični razgled.

~~Notranje delo.~~

V Ljubljani 13. septembra.
V **državnem zboru** se je nadaljevalo posvetovanje o davkovskej reformi. Pet

Rimljanah nij bila navada, jih tako porabljati. Ali pa so za gospodarja delali, kateri je od njihovih izdelkov dobiček imel. Če je gospodar svoja zemljišča sam obdeloval, je imel na njih mnogo sužnjev, ki so bili pod nadzorstvom oskrbnika, ki je bil navadno tudi suženj. Razun privatnih je bilo v Atenah tudi državnih sužnjev, ki jih je država rabila za mestne stražnike, oklicarje, pisarje, sodnijske sluge itd. Tem se je bolj godilo, ker so sami za-se v svojih stanovanjih živeli.

Grki, zlasti Atenčani, v obče niso tako trdo ravnali s sužnji, kakor n. pr. Rimljani. Vzrok nam je iskati prvič v mehkejšem in uljudnejšem značaju Grkov nasproti ponosnim trdosrčnim Rimljanom. Drugič pa je bila v večini grških držav ustava svobodnejša in splošna svoboda je tudi sužnjim nekoliko na korist bila; vsaj jezik so si smeli veliko bolj brusiti, nego v Rimu; zato se omenja žlobudaravost grških sužnjev nasproti moljčljivosti rimskih. Pa recimo, da je bil njih stan prenesljivejši, nego pri Rimljanah, vendar je bil zaničevan stan. V opravi se sicer niso ločili od svobodnih državljanov — le to se omenja,

da dolgih las niso smeli nositi — ali bili so izključeni od gimnazij, od občnih zborov, sploh od vse boljše odgoje in omike, le v svetiščih so se smeli bogoslužja udeleževati. Gospodar je imel sužnja v svojej popolnej oblasti. Smel ga je prodati, podariti, zastaviti, za pregreške kaznovati. Kazni so bile različne. Splošno je bilo pravilo, da z besedo karati spodobi se le svobodnega človeka, suženj pa mora čutiti, s telesom plačevati, če je kaj zagrešil. Tako so jih topli s palicami, jermeni in biči, devali jim noge v spone, ne le za kazni, ampak tudi v ta namen, da niso mogli tako lahko uteči, kakor je bilo najbolj v navadi pri sužnjih, ki so na polji in v rudnikih delali, vklepali so jim noge v klado, ali celo glavo, roke in noge jim vtikali v les, ki je imel 3 ali 5 lukenj. Če je kdo pobegnil in bil zopet ujet, je bil navadno vrh družega še s tem kaznovan, da so mu kako znamenje na čelo vžgali. Če pa je kdo drugi, ne gospodar, sužnja trpinčil, si sicer suženj sam nij smel zadostitve iskati, ampak njegov gospodar je smel žalitelja zaradi poškodovanja dožiti; če pa je žalitev bila sramotilna, je smel vsak Atenčan se za suž-

nja, kakor za svobodnega potegniti in žalitelja zaradi prevzetnega žaljenja (ὀβριζών) tožiti. Usmrtiti gospodar svojega sužnja nij smel, za to je bilo treba sodnijske obsodbe. Pa če se je kaj tacega primerilo, gospodar navadno nij bil kaznovan, ampak moral se je le po obrednih zakonih madeža očistiti; ako mu pa je kdo drugi sužnja usmrtil, smel je tega tožiti zaradi poškodovanja na premoženju.

Proti krutemu in neusmiljenemu ravnanju gospodarjevemu je imel suženj le edino pomoč, pribežati namreč v kako za to odločeno svetišče. V Atenah so taki sužnji v Tezejev tempelj pribežavali; s tem so se priporočali javni milosrčnosti in prosili, naj se prodajo drugemu gospodarju, in če se jim je posrečilo, zbuditi javno usmiljenje, ga je moral gospodar pač prodati.

Neusmiljeno so delali s sužnji pred sodnijo. Ne samo, da ovadbe sužnjev niso nič veljale, razen če so zadevale kako veliko hudodelstvo, tudi njih pričanje in izpovedavanje je le tedaj kaj veljave imelo, če jim je bilo na mučnici izsiljeno.

Če si je kateri suženj zaslug pridobil za

govornikov je govorilo 11. sept. dolgo, a časniki pravijo, da predolgo. Najbrž bode sprejet Neuwirthov predlog, naj se ta provizorna reforma odloži. Govornik Plener je cicer dejal, da je ta predlog nezaupnica finančnemu ministru, a obveljal bode najbrž. Mnogo govornikov je še vpisanih.

Kakor se iz Lvova telegrafira, pozivljajo vsi **poljski** časopisi prebivalstvo, naj izkažejo papežu svoje spoštovanje zaradi njegovega Poljakom prijaznega in protiruskega nagovora poljskim romarjem — s tem, da njegovega nuncijskega Jacobinija slovesno sprejme. „Gazeta Narodowa“ hoče razsvetljava imeti.

V **hrvatskem** saboru je interpeliral poslanec Vončina vlado, zakaj časnikaarstvo tako zelo preganja, konfiscira, pri čemer se protizakonito postopa. — Zastopniku Vončini, ki je nekdanji pod Rauchom sam držal po konci vse narodno novinarstvo in tedaj zna, kaj je vredna tiskovna svoboda, služi samo na čast ona interpelacija, kajti karpočenja „narodna“ hrvatska vlada z „Agramer Presse“ — to je pravi škandal.

Iz **Pešte** ima „N. W. T.“ ta-le telegram: Ko se je cesar iz Košic peljal, klicalo je (magjarsko) ljudstvo večkrat „éljenek a törökök“ t. j. živeli Turki! — To je nesramna demonstracija.

Vnanje države.

Dunajski list hoče vedeti, da je Rusija obljubila **Srbiji** po vojski vso Staro Srbijo, do Prizrena, niški okraj do Sofije, a Bosne ne. Ta bi se tedaj hranila za Avstrijo, ki jo bode nazadnje gotovo vzela, če se Magjari in Nemci še tako bojé slovanskega prirastka.

Prusko-nemška „National Zeitung“ opominja one južno-nemške liste, ki zoper Rusijo in za Turke pišejo: „Mi imamo uzrok spominjati se, da je ruski car bolj kot katera koli druga oblast podpiral naše dobrobitje. Ne strah ali ljubezen, temuč politika nas sili to zvezo ohraniti.“

Angleži zopet orožujejo. Admiraliteta v Londonu je ukazala še tri oklopne fregate poslati v srednje morje. Transportna ladija „Minosa“ bode 18. sept. peljala veliko živeža in 140 ton streliva na Malto. Dve prevozniki ladiji sta bili že koncem avgusta odpluli, — ne ve se, kaj vozeč.

Dopisi.

Iz Ptuja 11. sept. [Izv. dop.] 8. in 9. t. m. je bilo naše mesto močno z zastavami okinčano, kajti imeli so požarni stražniki velik shod. Prišlo je še precejšnje šte-

vilo teh mož, toda za polovico jih je bilo gotovo manj, nego se jih pričakovalo. Menda je temu uzrok občno pomanjkanje denarja in pa ker so se take slavnosti nekoliko uže preživele. To slavnost natanko opisovati, ne zdi se mi tedaj nujno, ker vršila se je se ve da v ultra-nemškem smislu. Slovenskih zastav nij bilo več, nego pet. Potem naj si pa kdo upa trditi, da stoji naše mesto na slovanskej zemlji! Neki trgovci so res narodni, zbal so se vendar na svoje hiše slovanske zastave obesiti, kakor bi se ne upali svojo narodnost očitno pokazati! Pač pa je bilo mnogo nemških zastav videti. Je imelo društvo tudi politične govore, mi nij znano, kajti dež je zabranil na prostem shod imeti. V soboto dopoldan govoril je slavni eks-župan dr. Strafela govor, v kojem je povdarjal, kako željno (?) (menda on) smo ta shod pričakovali!

Da bi kacemu slovanskemu društvu ne bilo dovoljeno se javno na glavnem trgu razpostaviti ter tam slovanski govor imeti, to se samo ob sebi umeje. — Mnogo zastav je uže prvi dan mesto zapustilo ter se domu podalo.

Tudi nekaj Hrvatov je bilo zapaziti, toda godrnjali so močno, zakaj je vse nemško. Mislim, da ne pridejo več v naše nemško mesto.

Tudi Ljubljana je bila po dveh možeh zastopana, pa je bil jeden toliko visok, da je sam uže dva mala zastopal, — torej so bili trije. Da pa vendar pri nas nemštvo prav za prav močno hira, naj vam svedoči to, da je šla kazina rakom žvižgat, mi Slovenci imamo pa vendar vedno še narodno društvo čitalnica, koja še vedno na dobrih nogah stoji, pa bi lahko še na bolj ših, ko bi se odbor požuril, nekoliko bolje za veselice skrbeti.

Čudno je, da se pri nas na volitev še nič ne misli, ko se nasprotna stranka uže močno pripravlja. Zakaj se ne postavijo dotični odbori? Najbolje bi bilo, ako bi se možje uže sedaj posvetovali, da potem složno volimo, kajti le pod tem pogojem nam je mogoče zmagati. Sedaj pustimo vse klerikalstvo in liberalstvo pri miru, vsaj imamo vsi jednega in istega sovražnika, nemčurja.

Letina bi se smela dobra imenovati, ko bi toča ne bila preveč škode napravila.

državo, podarila mu je svobodo, izplačavši lastniku odkupnino.

Pa tudi zasebnik je smel za posebne za-sluge ali pa za odkupnino sužnja osvoboditi, toda redko kedaj se je zgodilo, da bi si bil suženj toliko prihranil; po večem so gotovo zapravljali, če so imeli priliko si kaj prisluziti, zlasti v kupčijskih in primorskih mestih, kjer si jih moram misliti kot kako razuzdano druhal.

Osvobojevanje se je vršilo največ brez posebnih obredov, kakoršni so bili na pr. v Rimu v navadi; osvobojenec nij imel nič političnih pravic, ampak bil je v taci razmerah, kakor so na pr. bili tujci v Atenah, ter je še zmirom ostal v nekaki odvisnosti od svojega prejšnjega gospodarja, kateri je bil zdaj njegov zavetnik ali patron. Ako je osvobojenec zanemarjal dolžnosti proti patronu, smel ga je ta tožiti in oni je lahko zopet izgubil svobodo, če je bil obsojen.

Samo ob sebi se nam vsili vprašanje, ali se mej izobraženimi Grki nij našlo mož, ki bi bili prišli na to, da je sužnost velika krivica. Bilo jih je nekaj. Aristoteles jih omenja takih,

ki so trdili, da čez sužnje gospodovati je protinaravno; češ, da po naravi se svobodni človek od sužnja ne loči; le po človeških do-ločbah da je eden svoboden, drug pa suženj, da ta razmera pa nij pravična, ker jej je podlaga — sila.

Oglasili so se tedaj uže v starodavnosti pohlevni glasi za oproščenje sužnjev, za uredničenje občnih človeških pravic, toda zdeli so se filozofu tako malo važni, da še imen teh abolitionistov nij zapisal.

Misel, da je sužnost naravna in pravična naprava, je bila tako ukoreninjena, da so slabi glasovi, ki so se tu in tam proti temu obcnemu prepričanju vzdignili, se popolnem izgubili.

Da navadni ljudje, katerim je bila sužnost na korist, se ne morejo povzdigniti čez sebičnost do pravičnejših uzorov, temu se nam nij toliko čuditi. Ali kako sodita najimenitnejša grška filozofa Platon in Aristoteles o sužnosti? Platonu se še sanja ne, da bi moralo drugače biti, nego je. V svoji idealni državi hoče, da telesno in duševno najspodobnejši državljani vedno le na državo in vednost misleči, naj bodo vladajoči element. Kako mehanično delo

Iz Gorice 12. septembra. [Izvirni dopis.] Zopet smo imeli parado minolo nedeljo! Krst nove zastave tukajšnjega slovanskega polka na našem staroslovanskem „Travniku“ je bil impozanten, polno ljudstva je gledalo to ceremonijo. Botra je bila namesto cesarice baronica Pino. Nočem obširno popisavati, temuč omeniti mi je le, da se je vršila konečna prisega barjaku v dalmatinsko-hrvatskem in baje v nemškem jeziku. No, deževalo pa je prav pošteno, tako, da je zastava dostala svoj dežni krst, kedaj bode krvavi, bomo slišali. Da bi bil Avstriji na čast in slovanskemu polku na slavo in korist!

Učeni profesor gospod Baudouin de Courtenay nas je obiskal ter je odpotoval v Italijo, obiskat i tam svoje prijatelje.

Dijake imamo v Gorici — pa možake, ki so došli k tridnevni poduku na tukajšnji kmetijski šoli o trgatvi. G. profesor Povše ima čez 60 slovanskih mož iz okolice goriške, s katerimi je jako zadovoljen, ker so marljivi in za napredek v vinoreji navdušeni.

Sinoči smo v ožjem priateliskem krogu praznovali slavno zmago naših bratov črnogorskih sokolov na primeren način, z napitnicami in slovanskim petjem. Komur na Goriškem bije slovansko srce, je radostno dvinila vest: „Črnogorska zastava vihra v Nikšiću!“ Bog daj in sreča junaška, da bi v kratkem vihrala slovanska zastava osvobodjenja naših bratov na Balkanu!

Domače stvari.

— (Dva konja in dva človeka) sta unesrečila pri prevčerašnjem vojaškem manevru na rebri blizu Šmarja pod Ljubljano, ko je bil tudi fzm. Kuhn navzoč. Ko so namreč vozili po rebri napošev teške nove Uhačijeve kanone (pred katero vsako je tri pare konj upreženih) zdrsnil se je eden kanonov tako, da je potegnil za saboj voz, konje in voznike vojake, ki so na konjih sedeli; vse skupaj se je trideset metrov daleč v dol trkljalo. Eden konj je bil od koles tako razmesarjen, da so ga na mestu zabodli; drugega je baje včera konjederec dobil in tudi je crknil. Vojaka voznika sta dva ranjena, ker sta bila pod konje prišla, a nobeden ne nevarno.

obrtinjo in poljedelstvo pa naj opravljajo izmeji državljanov tisti, kateri so bolj topega duha in pa sužnji. Ti naj ne bodo Heleni, ampak barbari. Svobodni naj s silo čez nje gospodujejo in z zjedinjenimi močmi. Sicer naj z njimi pametno ravnaajo, zaradi samih sebe, da jim duša ne bi škode trpela; pa vedno jim je treba resnobnim, previdnim in ostrim biti proti njim, da se ne uprejo, ker je uže tako, da suženjska narava nema nič zdravega v sebi. Ako hoče Platon človeka označiti, kateri je neumen, priprost, nedostojnega mišljenja, in le po živalsko po nižavi tava, ter se svoje ničevosti in nizkosti tudi obupno zaveda — o takem človeku pravi, da je nesvoboden, da je suženjska duša, da se zaveda svoje duševne toposti in praznosti, kakor kak suženj. Ti izreki pričajo, da je Platon bil prepričan, da suženj je po naravi uže ustvarjen za hlapčevanje, da mu tedaj po naravnem pravu ne gre svoboda. Aristoteles pa v svoji knjigi o državi obširno dokazuje nasproti nam neznanim abolitionistom, da je sužnost neopravičena razmera.

(Konec prih.)

— (O Višnjanih.) V Novem mestu je štiri dni trpela pred porotniki obravnava zoper one Višnjane, ki so po ranjem Bregarju krali. Znano je, da je trgovec Bregar, vdovec brez otrok, lani naglo umrl. Njegova trgovinska hlapca Alojz Peče in Franc Jaklič, in njegova sestra Reza Bregar, so hitro, ko so za smrt zvedeli, pobrali gotovi denar in več blaga. Občinska svetovalca Franc Vovk in Franc Mavring sta jim svetovala in pomagala. Janez Rupnik jim je blago v svojej hiši spravil in jih bodril, naj le jemlje. Tudi Neža Zavrl in Alenka Volk sta spravljali ukradeno blago, ravno tako Rozalija Mohorčič. Razen tega sta Peče in Jaklič sama priznala, da sta uničila v knjigi svoj dolg in dolg Josipa Hribarja izpod Gabra (368 gold.) in Blaža Muhriča iz Višnje gore (4 gold. 66 kr.), ker sta ju ta dva dolžnika prosila in priganjala. Zatorej so stali vsi imenovani pred porotniki, dokazano jim je bilo dejanje, a novomeški porotniki so jih — nekrive izpoznali. Dopisnik uradne „Laib. Ztg.“, katerega imamo menda iskati v novomeškeji okrožnej sodnji, se čudi zlasti, da šest moških obtožencev nij bilo obsojenih, ker se je to za gotovo pričakovalo, o ženskah

* (Otročja vstaja.) Znano je, da je bil pred nekimi tedni upor delavcev po ameriških železnica. Pregovor pravi: kar mačka rodi, miši lovi, in to je res. Te dni se je v St. Louisu nabralo nekaj sto smrkovcev, ki so naredili „upor“. Z velikim škafo in bobnalni črez mesto in eden je nesel zastavo iz papirja, na katerej je bilo pisano: „Mi nočemo kruha. Mi hočemo potic in tort — ali pa krvi!“ Ta demonstracija je vzbudila povsod strašen smeh, in otroci so zares dobili toliko potic in drugih sladkarij, da ne bode čudno, ako bodo še kdaj s škafo in papirnato zastavo šli skozi mesto.

30 let uže je alj bolezní, ki bi jo se bila odradila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni: celodcu, na žíveih, dalje prsne, i na jetrah; šleze naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevijenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato tlo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo. Zamenje v nšasih, slabosti in blevanje pri nosečih, ototožnost, čílast, trganje, shujšanje, bledíčko in preženje: posebej se priporoča za dojenice in je boljše.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold, 50 kr., 1 funt 2 gold, 50 kr., 2 funta 4 gold, 50 kr., 5 funtov 10 gold, 12 funtov 20 gold, 24 fun ov 36 gold.

Revalesciere-Biscuiten v pušicah in Revalesciere-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gid, 50 kr., 24 tas 2 gi. 50 kr., 48 tas 4 gi. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gi. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajske hiše na vse kraje po poštini sakaznicah ali povzrojih. V Ljubljani Ed. Manr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca i J. Hirschcu, v Zadru pri Andrejčnu. (130)

v Prazi.

(258-1)

Pri Sionu: Pavich iz Trsta. — Milanec iz Gradača. — Jeraj iz Sisaka. — Gregorin iz Zalogra. — Bikanik iz Ma- ribora. — Karžic iz Senožec. — Bufer iz Gorice.		Pri Mateti: Doser iz Dunaja. — Petrunai iz Gradača. — Eckstein iz Dr- naja. — Sauer iz Kočevja. — Knapp iz Gradača. — Globar iz Trsta.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gld.	30
Enotni drž. dolg v srebru	65	"	"
Zlata renta	76	"	10
1860 drž. posojilo	112	"	"
Akcije narodne banke	857	"	"
Kreditne akcije	220	"	25
London	117	"	85
Napol.	9	"	45 ^{1/2}
C. kr. cekini	5	"	64
Srebro	104	"	60